

vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende i EU.

Det følger af § 2, stk. 1, nr. 3, at en tjenestemodtager er enhver fysisk person, der er statsborger i et EU/EØS-land, eller som nyder rettigheder, der er tilfaldt vedkommende ved fællesskabsretsakter, når den pågældende aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse. En tjenestemodtager er også enhver juridisk person, som er etableret i et EU/EØS-land, når den pågældende i erhvervsøjemed eller andet øjemed anvender eller ønsker at anvende en tjenesteydelse. Begrebet tjenestemodtager omfatter både forbrugere og virksomheder, der aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse.

I § 2, stk. 1, nr. 4, defineres begrebet etablering. Når en erhvervsdrivende ønsker at udøve servicevirksomhed, skal der sondres mellem situationer, hvor tjenesteyderen etablerer sig og dermed er omfattet af lovens § 9, og situationer, hvor tjenesteyderen leverer en tjenesteydelse midlertidigt i Danmark og dermed er omfattet af lovens § 11.

Det følger af EU-retten, at en tjenesteyder er etableret, hvis vedkommende rent faktisk udøver sin erhvervsvirksomhed fra et fast forretningssted i et ikke nærmere defineret tidsrum. Der kan også være tale om etablering, hvis et selskab oprettes for en bestemt periode, eller selskabet lejer den bygning eller det anlæg, der anvendes til udøvelse af virksomheden. Etablering kan også omfatte tilfælde, hvor en tjenesteyder gives en tidsbegrænset tilladelse til at udøve bestemte tjenesteydelser.

Etablering behøver ikke at ske i form af etablering af et datterselskab, en filial eller et agentur, men kan bestå af et kontor, der ledes af tjenesteyderens eget personale eller af en person, der er selvstændig, men bemyndiget til at handle på en vedvarende måde for virksomheden, som det ville være tilfældet med et agentur. Omvendt kan en postkasse ikke udgøre et etableringssted.

En tjenesteyder kan godt anvende en bestemt infrastruktur i Danmark uden nødvendigvis at være etableret i Danmark. For nogle tjenesteydere er det eksempelvis nødvendigt at have en eller anden form for infrastruktur i landet for overhovedet at kunne levere sin tjenesteydelse, eksempelvis en praksis eller et kontor. Etablering kræver imidlertid som udgangspunkt integration i dansk økonomi og erhvervelse af en kundekreds i Danmark med udgangspunkt i et stabilt etableret forretningssted.

Det skal vurderes fra sag til sag, om der er tale om etablering eller midlertidig levering af tjenesteydelser. Der skal hermed ikke kun tages hensyn til tjeneste-

ydelens varighed, men også dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Det følger heraf, at der ikke kan fastsættes nogen generel tidsfrist med henblik på at skelne mellem etablering og udveksling af tjenesteydelser. Selv tjenesteydelser, der udøves gennem mange år i et land, kan være midlertidig levering af en tjenesteydelse. Dette er eksempelvis også tilfældet med tilbagevendende tjenesteydelser over en længere periode, f.eks. konsulentvirksomhed eller rådgivningsvirksomhed.

Når en tjenesteyder er etableret i flere EU/EØS-lande, er etableringsstedet det sted, der udgør centret for tjenesteyderens virksomhed i relation til den pågældende tjenesteydelse.

I § 2, stk. 1, nr. 5, defineres begrebet midlertidig levering af tjenesteydelser. Når en erhvervsdrivende udøver servicevirksomhed, skal der sondres mellem situationer, hvor tjenesteyderen etablerer sig og dermed er omfattet af lovens § 9, og situationer, hvor tjenesteyderen leverer en tjenesteydelse midlertidigt i Danmark og dermed er omfattet af lovens § 11.

Midlertidig levering af tjenesteydelser er i udgangspunktet kendetegnet ved fraværet af en varig og kontinuerlig deltagelse i økonomien i det land, hvor tjenesteydelsen udføres. Den midlertidige karakter af den pågældende virksomhed skal ikke kun vurderes på grundlag af dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Ydelsens midlertidige karakter udelukker imidlertid ikke, at tjenesteyderen kan indrette visse faciliteter, herunder et kontor, en praksis eller en konsultation, hvis disse faciliteter er nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.

For at der kan være tale om midlertidigt udbud af tjenesteydelser i Danmark, skal tjenesteyderen være etableret i et andet EU/EØS-land.

Visse tjenesteydelser kan pr. definition og i praksis næsten aldrig udføres af tjenesteydere på midlertidig basis uden etablering i Danmark. Det gælder f.eks. tjenesteydelser, der udbydes af hoteller, forlystelsesparker, akvarier og restauranter.

Det følger af § 2, stk. 1, nr. 6, at begrebet tilladelsesordning omfatter enhver ordning, hvorefter optagelse, udøvelse eller anvendelse af tjenesteydelser er betinget af en forudgående tilladelse fra en kompetent myndighed. Begrebet tilladelsesordning er altså ikke afhængigt af, om den pågældende lovgivning kræver enten en udtrykkelig eller en stiltiende afgørelse fra en kompetent myndighed, før tjenesteyderen lovligt kan udøve sin serviceydelse. En tilladelse kan indrømmes ikke blot ved en udtrykkelig afgørelse, men også ved en stiltiende afgørelse, som f.eks. består i, at den kom-